

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเลย มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความต้องการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเลย 2) เพื่อหาแนวทางสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเลย 3) เพื่อส่งเสริมให้เครือข่ายการเรียนรู้ขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาชุมชน และท้องถิ่น จังหวัดเลย 4) เพื่อศึกษาความต้องการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเลย มีผลสรุป อภิปรายและข้อเสนอแนะดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 บริบทชุมชน จังหวัดเลย

จังหวัดเลย อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ 520 กิโลเมตร มีพื้นที่ 11,424 ตารางกิโลเมตร เป็นจังหวัดชายแดนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ริมฝั่งแม่น้ำโขง ในอดีตนั้นเป็นเพียงชุมชนเล็กๆของอาณาจักรที่มีความรุ่งเรืองควบคู่กับกรุงศรีอยุธยาของไทย ภายหลังอาณาจักรล้านช้างเริ่มอ่อนแอลง จึงมาขึ้นอยู่กับกรุงศรีอยุธยา ประวัติความเป็นมาของจังหวัดเลย เพิ่งจะมีปรากฏแน่ชัดใน รัชกาลพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ครั้นโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งเมืองเลยขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2396 มีอาณาเขตคือทิศเหนือ ติดต่อกับแขวงไซยะบูลีและแขวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยมีแม่น้ำโขงไหลกั้นพรมแดนระหว่างกัน ทิศตะวันออก ติดต่อกับจังหวัดหนองคาย จังหวัดอุดรธานี และจังหวัดหนองบัวลำภู ทิศใต้ ติดต่อกับจังหวัดขอนแก่นและจังหวัดเพชรบูรณ์ และทิศตะวันตก ติดต่อกับจังหวัดพิษณุโลก แบ่งการปกครองออกเป็น 14 อำเภอ 89 ตำบล (ไม่รวมตำบลกุดป่องซึ่งอยู่ในเขตเทศบาล) 916 หมู่บ้าน 20 ชุมชน 1 องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 เทศบาลเมือง 23 เทศบาลตำบล 76 องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเลยแบ่งการปกครองเป็น 14 อำเภอ คือ อำเภอเมืองเลย อำเภอวังสะพุง อำเภอท่าลี่ อำเภอเชียงคาน อำเภอด่านซ้าย อำเภอภูกระดึง อำเภอปากชม อำเภอภูเรือ อำเภอนาแห้ว อำเภอนาด้วง อำเภอภูหลวง อำเภอผาขาว อำเภอเอราวัณ อำเภอหนองหิน

5.1.2 ความต้องการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเลย

ผลการวิเคราะห์ความต้องการ การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเลย มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 60 ที่เหลือเป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 40 มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานอยู่ระหว่าง 1-3 ปี คิดเป็นร้อยละ 70 รองลงมาได้แก่ มีอายุการปฏิบัติงานอยู่ระหว่าง 4-6 ปี คิดเป็นร้อยละ 20 และผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนน้อยที่สุด มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานระหว่าง 7-9 ปี คิดเป็นร้อยละ 3.3 โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความต้องการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 สำหรับผลการพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีความจำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงาน และเครือข่ายการเรียนรู้สารสนเทศจะมีประโยชน์ต่อหน่วยงานมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.70 และ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57 ตามลำดับ พบว่าปัจจุบันองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีใช้ในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.47

5.1.3 ศักยภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย

5.1.3.1 ศักยภาพด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์และการใช้งาน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทุกหน่วยงาน นำคอมพิวเตอร์มาใช้ในการปฏิบัติงาน โดยมีจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้โดยเฉลี่ย 8 เครื่องต่อหน่วยงาน โดยหน่วยงานมีการจัดสรรงบประมาณในการซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์โดยเฉลี่ยทุกปี ปีละ 1 ถึง 3 เครื่อง เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้งานในหน่วยงานมีอายุการใช้งาน มีอายุระหว่าง 2 ถึง 3 ปี

5.1.3.2 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะการใช้งานคอมพิวเตอร์ในสำนักงาน พบว่า องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีการนำคอมพิวเตอร์มาใช้งานงานพิมพ์เอกสารทั่วไป งานธุรการ ใช้เกี่ยวกับงานภาษี และทะเบียนทรัพย์สิน ใช้เกี่ยวกับงานออกแบบต่างๆ หรืองานก่อสร้าง ใช้ในการนำเสนองาน โครงการต่างๆ หรือนำเสนอประเด็นในการประชุม ใช้ในการเก็บข้อมูลในฐานข้อมูล จปฐ.

องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่มีปัญหาในการใช้งานคอมพิวเตอร์ คือ การซ่อมบำรุง เนื่องจากเครื่องคอมพิวเตอร์มีอายุการใช้งานหลายปี เครื่องมีปัญหาบ่อยๆ เจ้าหน้าที่ในสำนักงานไม่สามารถซ่อมบำรุงเองได้ หน่วยงานแก้ปัญหาโดยการติดต่อช่าง แต่ก็ล่าช้า เนื่องจากระยะทางไกล และหมดระยะเวลารับประกัน นอกจากนี้ยังมีปัญหาเกี่ยวกับการใช้โปรแกรมต่างๆ เมื่อต้องการสร้างงาน หรือใช้โปรแกรมใหม่ๆ หรือคำสั่งบางคำสั่งที่ไม่เคยใช้ ไม่มี

ผู้รู้ให้คำแนะนำ ทุกหน่วยงานมีปัญหาและอุปสรรคในการใช้งานอินเทอร์เน็ตคล้ายคลึงกัน คือมีความล่าช้าในการเข้าถึงข้อมูลหรือเปิดหน้าเว็บไซต์ สัญญาณการเชื่อมต่อมีปัญหาหลุดบ่อยๆ

5.1.3.3 ความต้องการบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มีบุคลากรที่มีวุฒิการศึกษาด้านคอมพิวเตอร์โดยเฉลี่ย จำนวน 1.08 คน ต่อหน่วยงาน ทุกหน่วยงานสนับสนุนให้บุคลากรเข้ารับการอบรม ความรู้เกี่ยวกับการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยเฉลี่ยมีบุคลากรเคยเข้ารับการอบรมจำนวน 2.62 คน ต่อหน่วยงาน หน่วยงานมีความต้องการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ และทักษะในการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อรองรับการทำงานขององค์กร ที่มีความจำเป็นเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมีความต้องการพัฒนาให้บุคลากรมีความรู้ความสามารถด้าน การใช้โปรแกรมพิมพ์เอกสาร การออกแบบงานก่อสร้าง การพัฒนาเว็บไซต์ การซ่อมบำรุงเครื่องคอมพิวเตอร์ การสร้างฐานข้อมูล

5.1.3.4 เครือข่ายการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีความต้องการสร้างเครือข่ายเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลร่วมกับ องค์การปกครองส่วนจังหวัด (อปจ.) เพื่อใช้ข้อมูลในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ต้องการสร้างเครือข่ายกับมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย เพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ต้องการสร้างความร่วมมือกับพาณิชย์จังหวัด เพื่อวางแผนพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

5.1.4 แนวทางการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของ องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นจังหวัดเลย

5.1.4.1 รูปแบบของเครือข่าย

รูปแบบของเครือข่ายการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย เป็นลักษณะของเครือข่ายที่เกิดขึ้นจากการจัดตั้งจากกระบวนการมีส่วนร่วมของหน่วยงานที่เข้าร่วมโครงการ เป็นเครือข่ายแบบผสมโดยมีมหาวิทยาลัยราชภัฏเลยเป็นแม่ข่าย ทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยง เป็นศูนย์กลางการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ และเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้แก่บุคลากรของเครือข่าย นอกจากนี้กลุ่มเครือข่ายย่อยๆ ต่างก็มีการกิจหน้าที่เฉพาะของตนเอง และมีการติดต่อประสานงาน ร่วมมือกันแก้ปัญหาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศร่วมกัน

5.1.4.2 กระบวนการสร้างเครือข่าย

กระบวนการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย มีขั้นตอนดังนี้

1) สำรวจความต้องการของกลุ่มบุคลากรเกี่ยวกับการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

2) ติดต่อประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่เล็งเห็นถึงความสำคัญ และความจำเป็นในการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3) ดำเนินการจัดกิจกรรมและค้นหาความพร้อมขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเลย โดยเน้นการเก็บรวบรวมข้อมูลในเชิงศักยภาพด้านเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับการนำมาเป็นข้อมูลในการสร้างเครือข่าย

4) จัดประชุมและจัดกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเพื่อการสร้างรูปแบบของเครือข่ายการเรียนรู้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยใช้กระบวนการแบบมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องที่จะเข้ามาร่วมเป็นสมาชิก

5) จัดกิจกรรมการพัฒนาศักยภาพและพัฒนาทักษะเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในรูปแบบของ E-mail และ gotoknow ให้แก่สมาชิกที่เข้าร่วมเครือข่ายการเรียนรู้ ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมและกระตุ้นให้สมาชิกของเครือข่ายระบบสารสนเทศมีการติดต่อสื่อสารแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสร้างความสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างสมาชิกด้วยกันเอง รวมถึงการสร้างเครือข่ายสมาชิกใหม่ด้วย

6) การจัดกิจกรรมการพัฒนาเครือข่าย โดยมีการจัดทั้งกิจกรรมเครือข่ายย่อยของแต่ละเครือข่าย โดยเน้นการดำเนินกิจกรรมตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรมหลักนั้นๆ โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏเลยเป็นแม่ข่ายที่เข้ามาเป็นพี่เลี้ยงในการประสานงานและการให้ข้อมูลต่างๆ การให้ความรู้และการพัฒนาศักยภาพรวมถึงเนื้อหาอื่นๆที่เป็นประโยชน์ต่อสมาชิกของเครือข่าย

5.1.4.3 การส่งเสริมเครือข่ายการเรียนรู้ เพื่อให้การดำเนินงานของเครือข่ายมีความคล่องตัว และสมาชิกเครือข่ายที่อยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงกัน และมีความต้องการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ในประเด็นที่ใกล้เคียงกัน จึงมีการรวมกลุ่มเป็นเครือข่ายย่อยๆ ดังนี้

1) กลุ่มเครือข่ายย่อยกุดป่อง ได้ข้อสรุปจากการประชุมเพื่อหาแนวทางส่งเสริมการเรียนรู้ของเครือข่าย โดยกำหนดวัตถุประสงค์ของเครือข่าย เพื่อ

(1) แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ปรัชญา ทรรศนะ พัฒนาความรู้และทักษะเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ

(2) เพื่อร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหา อุปสรรคด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่ใช้งานในองค์กร

(3) มีส่วนร่วมในการสรุปปัญหา และนำเสนอผู้บริหาร

มีขั้นตอนการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ดังนี้

(1) ประชุมสมาชิกภายในกลุ่ม เพื่อค้นหาปัญหา อุปสรรค และความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

(2) คณะกรรมการกลุ่มเครือข่ายออกพื้นที่ตรวจเยี่ยม เพื่อสังเกตการณ์การปฏิบัติงาน และเครื่องมือ อุปกรณ์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของสมาชิกภายในกลุ่ม

(3) สรุปผลการตรวจเยี่ยม และร่วมกันเขียนข้อเสนอโครงการ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของแต่ละหน่วยงาน

2) กลุ่มเครือข่ายย่อยแม่น้ำโขง ได้ข้อสรุปจากการประชุมเพื่อหาแนวทางส่งเสริมการเรียนรู้ของเครือข่าย มีวัตถุประสงค์ของเครือข่าย เพื่อ

(1) ประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับงานสารสนเทศ

(2) แลกเปลี่ยนข้อมูลใหม่ๆเกี่ยวกับงานสารสนเทศ

(3) ร่วมแก้ปัญหาที่เกิดจากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงาน

กิจกรรมการดำเนินงาน โดยการติดต่อประสานงานอย่างเป็นทางการ และไม่เป็นทางการ เช่น การโทรศัพท์ การส่ง e-mail การส่งบันทึกข้อความระหว่างหน่วยงานเพื่อขอความร่วมมือ เป็นต้น ซึ่งเป็นกิจกรรมการดำเนินงานที่สามารถทำได้ตลอดเวลา

3) กลุ่มเครือข่ายย่อยภูกระดึง ได้ข้อสรุปจากการประชุมเพื่อหาแนวทางส่งเสริมการเรียนรู้ของเครือข่าย ในระยะเริ่มต้น มีวัตถุประสงค์ของเครือข่ายเพื่อ ให้อุบลราชธานีมีความรู้ความสามารถและทักษะด้านการซ่อมบำรุงคอมพิวเตอร์ เป็นผลเนื่องมาจากกลุ่มเครือข่ายย่อยภูกระดึง เป็นพื้นที่ที่อยู่ห่างไกลจากอำเภอเมืองจังหวัดเลย เมื่อวัสดุอุปกรณ์ด้านคอมพิวเตอร์มีปัญหา ต้องติดต่อร้านคอมพิวเตอร์ที่อยู่ในตัวเมือง ซึ่งการให้บริการมีความล่าช้า

มีกิจกรรมการดำเนินงาน โดยการขอความร่วมมือบุคลากรในเครือข่าย ที่มีความรู้ความสามารถด้านการซ่อมบำรุง จัดอบรมเชิงปฏิบัติการซ่อมบำรุงอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ให้แก่สมาชิกในเครือข่าย

4) กลุ่มเครือข่ายย่อยภูเรือ ได้ข้อสรุปจากการประชุมเพื่อหาแนวทางส่งเสริมการเรียนรู้ของเครือข่าย มีวัตถุประสงค์ของเครือข่าย เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถ และทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศของสมาชิกเครือข่าย มีกิจกรรมการดำเนินงานโดย ส่งตัวแทนเข้าร่วมอบรม สัมมนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศใหม่ๆอย่างสม่ำเสมอ และจัดกิจกรรมถ่ายทอดความรู้ที่ได้จากการอบรม สัมมนา ให้แก่สมาชิกเป็นระยะๆ

5.1.5 การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น

แนวทางประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อพัฒนาชุมชน ได้ข้อสรุปดังนี้

5.1.5.1 พัฒนาเว็บไซต์เพื่อเผยแพร่ข้อมูลท้องถิ่น

จากการที่จังหวัดเลยมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักโดยทั่วไปทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ คือวนอุทยานแห่งชาติภูกระดึง ตั้งอยู่ที่อำเภอภูกระดึง วนอุทยานแห่งชาติภูเรือ ตั้งอยู่ที่อำเภอภูเรือ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง ตั้งอยู่ที่อำเภอภูหลวง ประเพณีผีตาโชน ที่อำเภอด่านซ้าย ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่นักท่องเที่ยวให้ความนิยม ชุมชนท้องถิ่นได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวอย่างมาก นอกจากนี้ ชุมชนจังหวัดเลยมีต้นทุนทางธรรมชาติ ต้นทุนทางวัฒนธรรมประเพณี เหมาะสมที่จะส่งเสริมให้มีการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน ดังนั้นชุมชนควรมีการเผยแพร่ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวชุมชน เช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ ประเพณี วัฒนธรรม สถานที่อันสวยงามของชุมชน ให้กับสาธารณะชนได้รับทราบโดยการจัดทำแผ่นพับ และพัฒนาเว็บไซต์ องค์ประกอบของเว็บไซต์ ควรนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับ

- 1) ข้อมูลโบราณสถาน ของชุมชน เช่น วัด อุโบสถ เป็นต้น
- 2) สถานที่สวยงามของชุมชน เช่น จุดชมวิว แม่น้ำ ภูเขา เป็นต้น
- 3) ที่พัก ร้านอาหาร ปั่นน้ำมัน ในชุมชน
- 4) ตารางการจัดกิจกรรมสืบสานประเพณี วัฒนธรรมของชุมชน

5.1.5.2 จัดทำแผ่นพับประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมสืบสาน

ประเพณีวัฒนธรรมของชุมชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นควรทำแผ่นพับประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆของชุมชน เช่น กิจกรรมแห่ต้นดอกไม้ กิจกรรมวันขึ้นปีใหม่ กิจกรรมวันสงกรานต์ กิจกรรมวันเข้าพรรษา กิจกรรมแข่งเรือ เป็นต้น เพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน และเป็นการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของหน่วยงาน โดยองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถทำแผ่นพับได้ด้วยตนเอง ไม่มีความจำเป็นต้องสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายในการจ้างโรงพิมพ์ เนื่องจากการจ้างโรงพิมพ์ต้องสั่งพิมพ์เป็นจำนวนมาก และมีราคาสูง

5.1.6 ปฏิบัติการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการพัฒนา

ผลการดำเนินกิจกรรมของแม่ข่าย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย โดยการจัดอบรมความรู้ด้านการพัฒนาเว็บไซต์แก่ลูกข่าย และอบรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านเครือข่าย อินเทอร์เน็ต การใช้เว็บบอร์ด Gotoknow รวมถึงผลจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของสมาชิก ภายในเครือข่ายย่อยๆ พบว่า องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น โดยสรุปดังนี้

5.1.6.1 การพัฒนาเว็บไซต์ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมการดำเนินงาน งานสืบสานประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น แหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น เป็นต้น

5.1.6.2 การจัดทำแผนปฏิบัติการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวและแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนท้องถิ่น

5.1.6.3 การแลกเปลี่ยนเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมและประเพณีของสมาชิกเครือข่ายในแต่ละแหล่ง

5.1.6.4 การนำเสนอข่าวสารและความเคลื่อนไหวของชุมชนท้องถิ่นและองค์การปกครองท้องถิ่นที่สมาชิกเครือข่ายสังกัดให้กับสาธารณชนได้รับทราบ

5.1.6.5 การเป็นแหล่งการเรียนรู้ของชุมชนท้องถิ่น ที่เกี่ยวข้องกับการงานด้านการปกครอง เศรษฐกิจ ศิลปวัฒนธรรม และประเพณีท้องถิ่น

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเลย มีข้อค้นพบและประเด็นที่น่าสนใจ และนำมาอภิปรายได้ดังนี้

5.2.1 ด้านความต้องการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศขององค์การ บริหารส่วนตำบล จังหวัดเลย

พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานอยู่ระหว่าง 1-3 ซึ่งเป็นคนรุ่นใหม่ที่เล็งเห็นความสำคัญ และความจำเป็นในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการปฏิบัติงาน และมีความต้องการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้สารสนเทศ เพื่อสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และช่วยเหลือกันในการพัฒนาความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และร่วมมือช่วยเหลือกันในการแก้ปัญหาในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการปฏิบัติงานขององค์กร สอดคล้องกับ ครรชิต มาลัยวงศ์ (2548: 1-2) กล่าวว่า หน่วยงานต่าง ๆ ล้วนใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ ในการดำเนินงาน เทคโนโลยีที่ใช้มากก็คือเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร(ICT) เทคโนโลยีเหล่านี้เป็นทรัพยากรที่สำคัญและจำเป็นต้องได้รับการจัดการอย่างถูกต้องและเหมาะสม มิฉะนั้นแทนที่เทคโนโลยีจะเป็นประโยชน์กลับจะเป็นภาระหรือตัวถ่วงทำให้หน่วยงานไม่สามารถปฏิบัติงานตามพันธกิจได้

5.2.2 ด้านศักยภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย

ศักยภาพด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์และการทำงานมีจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้งานในหน่วยงานโดยเฉลี่ยจำนวน 8 เครื่อง มีอายุการใช้งานโดยเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2 ถึง 3 ปี และหลายหน่วยงานมีเครื่องคอมพิวเตอร์ที่มีอายุการใช้งานเก่าแก่ถึง 8 ปี จึงทำให้หน่วยงานมีภาระในการซ่อมบำรุงวัสดุอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ประกอบกับหน่วยงานส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในชุมชน และไม่มีร้านจำหน่ายหรือซ่อมคอมพิวเตอร์ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่จึงมีความต้องการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และร่วมมือช่วยเหลือ รวมถึงพัฒนาความรู้ด้านการซ่อมบำรุงอุปกรณ์คอมพิวเตอร์

อย่างไรก็ตามองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการจัดสรรงบประมาณสำหรับซื้อเครื่องมือ อุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศ ทุกปี ในด้านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เนื่องจากเป็นระยะเริ่มต้นของการใช้งาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำการติดตั้งเครือข่ายอินเทอร์เน็ตผ่านระบบดาวเทียม ส่วนใหญ่จึงมีปัญหาล้ำกลิ้งกันคือสัญญาณอินเทอร์เน็ตขัดข้อง หรือการเชื่อมต่อหลุดบ่อย ในสภาวะอากาศไม่แจ่มใส หรือวันที่มีฝนฟ้าคะนอง จึงทำให้การใช้งานเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไม่ประสบผลสำเร็จ อย่างไรก็ตามอุปสรรคด้านการใช้งานผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตจะลดลงเรื่อยๆในอนาคต จากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีด้านการสื่อสารโทรคมนาคม ด้านศักยภาพของบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีบุคลากรที่มีวุฒิการศึกษาด้านคอมพิวเตอร์โดยเฉลี่ย จำนวน 1.08 คน ต่อหน่วยงาน ซึ่งเป็นจำนวนที่น้อยมาก เมื่อเทียบกับภาระงานขององค์กรที่จำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงานสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุขุม พรหมเมืองคุณ (2546 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ส่วนใหญ่ผู้นำท้องถิ่นยังมีการใช้เทคโนโลยีในระดับน้อยที่สุด ส่วนความต้องการมากที่สุดคือการพัฒนาความรู้ด้านสารสนเทศในระดับพื้นฐานและการนำมาประยุกต์ใช้ในการทำงานและการบริหารงาน เช่นเดียวกับผลการศึกษาของ กฤษณา บุตรपालะ (2552 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ปัญญาที่คนส่วนใหญ่พบในเรื่องของเทคโนโลยีและคอมพิวเตอร์คือ การใช้ซอฟต์แวร์ในการทำงาน โดยเฉพาะปัญหาที่อยู่ในซอฟต์แวร์ ส่วน นันทิยา มงคล (2550 : บทคัดย่อ) ก็มีการค้นพบว่า ปัญหาที่ครูพบคือ ปัญหาเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีระบบคอมพิวเตอร์ในระบบอินเทอร์เน็ต

อย่างไรก็ตาม ทุกหน่วยงานสนับสนุนให้บุคลากรเข้ารับการอบรม ความรู้เกี่ยวกับการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ พบว่าโดยเฉลี่ยมีบุคลากรเคยเข้ารับการอบรมจำนวน 2.62 คน ต่อหน่วยงาน จากผลการวิจัยจึงพบว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมดมีความต้องการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ให้มีความรู้

ความสามารถ ในการปฏิบัติงานโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้สำเร็จลุล่วงและบรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศระยะ พ.ศ. 2544-2553 ของประเทศไทย (หรือ IT 2010) ได้กำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาประเทศสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ไว้ 5 ด้าน และมีด้านที่สำคัญคือ e-Government คือระบบบริหารจัดการภาครัฐ ซึ่งต้องมีการปรับปรุงให้สามารถใช้ ICT เป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารและบริการประชาชน (กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, 2550: 2-6) เนื่องจากเป็นองค์กรที่มีความใกล้ชิดชาวบ้านมากที่สุด รวมทั้งมีส่วนในการช่วยเหลือพัฒนาความเป็น อยู่ของชุมชนให้สอดคล้องกับความต้องการของคน ในท้องถิ่นมากขึ้น การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของ อบต. ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของ ประชาชน โดยใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน (กรมส่งเสริมการปกครอง, 2550) สำหรับผลงานที่จะเกิดขึ้นจากการเรียนรู้ระบบคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศคือ 1) การใช้ทรัพยากรบุคคลอย่างคุ้มค่า ทันสมัยร่วมกับการพัฒนา ของสังคมและองค์กร เช่นเดียวกับการนำมาใช้ในส่วนของการพัฒนางานที่ทำอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ (สมชาย กองหนู บทคัดย่อ)

5.2.3 ด้านรูปแบบของเครือข่าย

เครือข่ายการเรียนรู้สารสนเทศ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย เป็น เครือข่ายที่เกิดจากการจัดตั้ง มีรูปแบบเป็นเครือข่ายแบบผสมโดยมีมหาวิทยาลัยราชภัฏเลยเป็นแม่ข่าย ทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยง เป็นศูนย์กลางการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ และเป็น ศูนย์กลางของการพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้แก่บุคลากรของเครือข่าย โดยแบ่ง ออกเป็นเครือข่ายย่อยตามเขตพื้นที่ออกเป็น 4 เครือข่ายย่อย แต่ละเครือข่ายย่อยต่างก็มีวัตถุประสงค์ และแผนการดำเนินงานเฉพาะของตนเอง เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการดำเนินกิจกรรมของ เครือข่าย และสอดคล้องกับความต้องการของสมาชิกเครือข่ายมากที่สุด สอดคล้องกับ ชัยนันท วรรณะภูติ (ม.ป.ป.: 1-7) กล่าวถึงแนวคิดเครือข่ายการเรียนรู้ว่า เครือข่ายการเรียนรู้มีความสัมพันธ์ หรือเกี่ยวข้องกับเครือข่ายทางสังคม คือ เครือข่ายการเรียนรู้ได้ไปทางสายสัมพันธ์ ของครอบครัว เครือญาติและเพื่อน ซึ่งเป็นกลุ่มตามธรรมชาติ และหรือความสัมพันธ์กับกลุ่ม องค์กรสถาบัน ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีการจัดตั้งจากภายนอก นอกจากนี้เครือข่ายการเรียนรู้ยังมีความสัมพันธ์กับฐานการผลิต หรือการดำเนินชีวิตที่มีฐานปัญหาร่วมกัน และ เสรี พงศ์พิศ (2536: 467-473) กล่าวได้กล่าวถึงเป้าหมายของเครือข่ายว่าเป็นการร่วมมือกัน กล่าวคือ 1) เป็นการ แบ่งปันความรู้และประสบการณ์ โดยการศึกษาดูงาน การสัมมนา การฝึกอบรม ทั้งในหมู่บ้าน โดยชาวบ้านและผู้รู้จากภายนอก เป็นความรู้สึกร่วมกันคิดร่วมกัน และความผูกพันที่เกิดขึ้นกลายเป็น ญาติพี่น้องทางสังคม วัฒนธรรมที่เกื้อกูลกัน 2) เป็นการแบ่งปันทรัพยากร ผลของการศึกษาดูงาน

แลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ ทำให้ได้รับรู้ปัญหาของกันและกัน และเกิดแนวคิดที่จะช่วยเหลือกัน นอกจากนี้ อาชัญญา รัตนอุบล (2552) กล่าวว่าโครงสร้างเครือข่ายการเรียนรู้อาศัยความร่วมมือระหว่างบุคคล องค์กร และเทคโนโลยีการสื่อสารเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่าย โดยเครือข่ายการเรียนรู้โครงสร้างแบบผสม คือมีทั้งแบบรวมศูนย์และกระจายศูนย์ ซึ่งพบมากในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เนื่องจากการเรียนรู้มีได้อาศัยสื่อใดสื่อหนึ่งเป็นหลัก หากแต่มีการผสมผสานสื่อบุคคล และเทคโนโลยีจึงจำเป็นต้องจัดระบบเครือข่ายแบบผสม เพื่อสนองความต้องการได้อย่างกว้างขวางและตรง

5.2.4 ด้านกระบวนการสร้างเครือข่าย

กระบวนการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย มีขั้นตอนคือ 1) สำรวจความต้องการสร้างเครือข่าย 2) ติดต่oprสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่เล็งเห็นถึงความสำคัญ และความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย 3) ดำเนินการจัดกิจกรรมและค้นหาความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเลย โดยเน้นการเก็บรวบรวมข้อมูลในเชิงศักยภาพด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ สำหรับการนำมาเป็นข้อมูลในการสร้างเครือข่าย 4) จัดประชุมและจัดกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเพื่อการสร้างรูปแบบของเครือข่ายการเรียนรู้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยใช้กระบวนการแบบมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง 5) จัดกิจกรรมการพัฒนาศักยภาพและพัฒนาทักษะเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ให้แก่สมาชิกที่เข้าร่วมเครือข่ายการเรียนรู้ ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมและกระตุ้นให้สมาชิกของเครือข่ายระบบสารสนเทศมีการติดต่อสื่อสาร แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสร้างความสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างสมาชิกด้วยกันเอง รวมถึงการสร้างเครือข่ายสมาชิกใหม่ด้วย และ 6) การจัดกิจกรรมการพัฒนาเครือข่าย โดยมีการจัดทั้งกิจกรรมเครือข่ายย่อยของแต่ละเครือข่าย โดยเน้นการดำเนินกิจกรรมตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรมหลักนั้นๆ โดยมีมหาวิทยาลัยราชภัฏเลยเป็นแม่ข่ายที่เข้ามาเป็นพี่เลี้ยงในการประสานงานและการให้ข้อมูลต่างๆ การให้ความรู้และการพัฒนาศักยภาพรวมถึงเนื้อหาอื่นๆที่เป็นประโยชน์ต่อสมาชิกของเครือข่าย สอดคล้องกับ วิจิต นันทสุวรรณ (2538) ได้ให้ความสำคัญกับกระบวนการของเครือข่าย กล่าวคือเวทีชาวบ้าน คือเงื่อนไขเริ่มต้นของเครือข่าย เวทีชาวบ้านจะเชื่อมโยงคนเข้าสู่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ก่อให้เกิด เครือข่ายการเรียนรู้ ที่ชาวบ้านไปมาหาสู่ แลกเปลี่ยนดูงานและเข้าไปมีบทบาทช่วยงานของหมู่บ้านอื่น ๆ มีการสื่อสารถึงกันตลอด มีการรวมกลุ่มผู้รู้เพื่อแลกเปลี่ยนและพัฒนาความรู้ และเป็นครูชาวบ้านให้กับหมู่บ้านต่าง ๆ ที่ต้องการ โดย นฤมล นิราทร (2542 : 13-14 อ้างถึงใน ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ, 2543 : 329-331) ได้จำแนกกระบวนการสร้างเครือข่ายออกเป็น ขั้นตอน คือขั้นที่ 1 ขั้นการตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย เพื่อที่จะทำงานให้บรรลุเป้าหมาย คำถามสำคัญ

ที่จะเกิดขึ้นในขั้นตอนนี้คือ จะรวมเป็นเครือข่ายกับองค์กรใด จะได้รับประโยชน์หรือจะต้องสละประโยชน์ด้านใดบ้างในการเข้าร่วมเป็นเครือข่าย ขั้นที่ 2 ขั้นติดต่อกับองค์กรที่จะสร้างเครือข่าย การรวมเป็นเครือข่ายจะเกิดขึ้นเมื่อองค์กรมีความต้องการเหมือนกัน ซึ่งจะต้องสร้างความคุ้นเคย และการยอมรับ ขั้นที่ 3 ขั้นการสร้างพันธมิตรร่วมกัน หมายถึงการตกลงในความสัมพันธ์ต่อกัน หรือตกลงที่จะทำงานร่วมกัน เพื่อตอบสนองความต้องการ หรือแก้ปัญหา ดังนั้นจึงต้องเสริมความรู้ที่จำเป็นโดยแลกเปลี่ยนความรู้ภายในกลุ่มหรือแลกเปลี่ยนกับองค์กรนอกกลุ่ม เช่น ศึกษาดูงาน เชิญวิทยากรมาถ่ายทอดเพิ่มพูนความรู้ อาจเรียกขั้นตอนนี้ว่า กลุ่มศึกษาเรียนรู้ ขั้นที่ 4 ขั้นตอนการพัฒนาความสัมพันธ์ เป็นขั้นตอนการสร้างเครือข่ายให้ปรากฏผลงานเป็นรูปธรรม เป็นขั้นตอนของการเริ่มทำกิจกรรมโดยใช้ทรัพยากรร่วมกัน มีการบริหารจัดการกลุ่ม มีการกำหนดวัตถุประสงค์ของกลุ่ม กำหนดกิจกรรมจัดวางข้อตกลงในการทำงาน กำหนดบทบาทของสมาชิก เป็นต้น และขั้นที่ 5 ขั้นการขยายตัวหรือขั้นการพัฒนาเครือข่าย เมื่อผลงานของเครือข่ายเป็นที่ปรากฏชัด องค์กรเครือข่ายรู้สึกว่าได้ประโยชน์จากการเข้าเป็นเครือข่าย ความสัมพันธ์ของเครือข่าย จะแน่นแฟ้นขึ้น อาจนำไปสู่การขยายตัว ขยายกิจกรรม มีการจัดตั้งองค์กรใหม่ร่วมกัน

5.2.5 การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น

ผลจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของสมาชิกภายในเครือข่ายย่อยๆ พบว่า องค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่นมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น โดยการพัฒนาเว็บไซต์ขององค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมการดำเนินงาน งานสืบสานประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น แหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น การจัดทำแผนปฏิบัติการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวและแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนท้องถิ่น การนำเสนอข่าวสารและความเคลื่อนไหวของชุมชนท้องถิ่นและองค์กรการปกครองท้องถิ่นที่สมาชิกเครือข่ายสังกัดให้กับสาธารณชนได้รับทราบ และการเป็นแหล่งการเรียนรู้ของชุมชนท้องถิ่น ที่เกี่ยวข้องกับงานด้านการปกครอง เศรษฐกิจ ศิลปวัฒนธรรม และประเพณีท้องถิ่น สอดคล้องกับ สินธพ อินทร์ตัน (2549) กล่าวว่า การพัฒนาของการใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) ในองค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสำคัญยิ่ง กล่าวคือ หากนำประโยชน์ของ IT เพื่อการจัดการตามมิติต่าง ๆ เช่น ด้านประสิทธิภาพของการทำงาน ทำให้เกิดผล คือ รวดเร็ว เก็บข้อมูลข่าวสารได้มาก เข้าถึงเร็ว การสื่อสารเป็นไปอย่างรวดเร็ว ลดต้นทุน การประสานงานได้ดี ด้านประสิทธิผล ทำให้การตัดสินใจของผู้บริหารได้เร็วและถูกต้อง เลือกรูปแบบการให้บริการได้ถูกต้อง แม่นยำ สร้างความได้เปรียบในการทำการแข่งขัน ทำให้บริการประชาชนดีขึ้น ด้านคุณภาพชีวิตในการทำงาน ทำให้ลดข้อจำกัด

ในเรื่องสถานที่และเวลาในการทำงาน ลดค่าใช้จ่ายในการทำงาน ดังนั้นผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำเป็นต้องใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือสื่อสารประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น ต้องมีการพัฒนาฐานข้อมูลระดับท้องถิ่นเพื่อใช้งานในอนาคต นับได้ว่าเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (IT)

5.3 ข้อเสนอแนะ

ผลจากการศึกษาเรื่องการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเลย คณะผู้วิจัยมีประเด็นในการเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

5.3.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพของการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

5.3.2 ควรมีการศึกษาถึงรูปแบบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศกับการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในชุมชนท้องถิ่น

5.3.3 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาบุคลากรในด้านการมีส่วนร่วมและการแลกเปลี่ยนของมูลระหว่างองค์การการปกครองส่วนท้องถิ่น